

รายงานการพัฒนานวัตกรรม

การพัฒนาทักษะการอ่านออก เขียนได้ โดยใช้กระบวนการทักษะบันได ๕ ขั้น
ร่วมกับสื่อการสอนที่หลากหลาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๕
โรงเรียนพุทธิโสภณ

นางวิชดา สารอินทร์

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการ

โรงเรียนพุทธิโสภณ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

โรงเรียน
PUTTISOPON

นวัตกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านออก เขียนได้ โดยใช้กระบวนการ

ทักษะบันได ๔ ชั้นร่วมกับสื่อการสอนที่หลากหลาย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๕ โรงเรียนพุทธิโสภณ

ผู้นำเสนอผลงาน

นางวิชุดา สารอินทร์

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนพุทธิโสภณ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

เอกสารฉบับนี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อรายงานผลการใช้นวัตกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านออก เขียนได้ โดยใช้กระบวนการทักษะบันได ๔ ขั้นร่วมกับสื่อการสอนที่หลากหลาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๕ โรงเรียนพุทธิโสภณ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ประเภทด้านการจัดการเรียนการสอน ในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๕ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๘ โรงเรียนพุทธิโสภณ ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้รายงานถึงความสำคัญของผลงาน จุดประสงค์ และเป้าหมายของการดำเนินงาน ขั้นตอนการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน บทเรียนที่ได้รับ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ การเผยแพร่ การขยายผล ต่อยอดสู่ความยั่งยืน ข้อเสนอแนะในการนำผลงานไปใช้ และภาพประกอบกิจกรรมการดำเนินงาน เพื่อเป็นเอกสารประกอบการนำเสนอผลการใช้นวัตกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านออก เขียนได้ โดยใช้กระบวนการทักษะบันได ๔ ขั้นร่วมกับสื่อการสอนที่หลากหลาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๕ โรงเรียนพุทธิโสภณ การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้นำเสนอหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณผู้มีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการสนับสนุนช่วยเหลือ และให้กำลังใจ ทำให้ผลงานประสบความสำเร็จในครั้งนี้

นางวิชุดา สารอินทร์
ครูโรงเรียนพุทธิโสภณ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ผู้นำเสนอผลงาน	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของการพัฒนานวัตกรรม	๑
วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการพัฒนานวัตกรรม	๒
หลักการ ทฤษฎี แนวคิดในการพัฒนา	๔
ขั้นตอนหรือวิธีการสร้าง/พัฒนานวัตกรรม	๖
กระบวนการหาคุณภาพของนวัตกรรม	๙
ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้หรือการพัฒนานวัตกรรม	๑๑
การเผยแพร่ นวัตกรรม	๑๒
ประโยชน์ของนวัตกรรม	๑๒
บรรณานุกรม	๑๔
ภาคผนวก	๑๕
กระบวนการดำเนินงานตามนวัตกรรมพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ขั้นได้ ๔ ชั้น	๑๖
ภาพกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน	๑๗
ภาพผลงานของนักเรียน	๑๘
แผนการจัดการเรียนรู้	๑๙

ชื่อผลงาน นวัตกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านออก เขียนได้ โดยใช้กระบวนการทักษะบันได
๔ ชั้นร่วมกับสื่อการสอนที่หลากหลาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๕
โรงเรียนพุทธิโศภน

ชื่อผู้นำเสนอผลงาน : นางวิชุดา สารอินทร์

ตำแหน่ง ครู

โรงเรียน พุทธิโศภน ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑

E-mail : wsareein@gmail.com

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของการพัฒนานวัตกรรม

ทักษะการอ่านออกเขียนได้เป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ของนักเรียนในทุกกลุ่มสาระวิชา โดยเฉพาะในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งเป็นช่วงวัยที่เด็กเริ่มต้นเรียนรู้การใช้ภาษาไทยอย่างจริงจัง หากนักเรียนขาดทักษะพื้นฐานด้านการอ่านและการเขียนที่ดี อาจส่งผลต่อการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น และอาจก่อให้เกิดความรู้สึกไม่มั่นใจ ขาดความสนใจในการเรียนรู้ภาษาไทยในระยะยาว

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ๒๕๔๒ ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ แต่ด้วยสถานการณ์ในปัจจุบันการแก้ไขปัญหา การศึกษาของครูยังไม่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนยังไม่มีวิธีการที่หลากหลาย ที่จะสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จึงทำให้เด็กในวัยแรกเริ่มในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาด้านการอ่านการเขียนของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญ เพราะถ้านักเรียนมีความบกพร่องด้านการอ่านและการเขียนแล้วจะทำให้กระบวนการเรียนรู้และเข้าใจในบทเรียนทุกๆ วิชานั้นมีปัญหา และทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายไม่กระตือรือร้นที่จะเรียน ด้วยเหตุนี้นโยบายการศึกษาจึงเป็นนโยบายสำคัญ ของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้ยกระดับการอ่านการเขียนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ คือ ปีการศึกษา ๒๕๕๘ จนถึงปัจจุบัน เป็นปีปลอดนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยให้นักเรียนอ่านออกและเขียนได้จึงเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงของการศึกษาของชาติ โดยเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งเป็นวัยที่มีปัญหาด้านการอ่านมากกว่าระดับชั้นอื่น เพราะอยู่ในช่วงวัยที่เริ่มพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน ทักษะสองด้านนี้จะส่งเสริมให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ แยกแยะ ประยุกต์ ใช้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิต หากผู้ใดมีความบกพร่องหรือขาดความสามารถในการอ่านและเขียน ก็จะส่งผลให้เกิดความยากลำบากในการสื่อสารและการเรียนรู้ในระดับชั้นต่อไป

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ การจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมีหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง และการจัดการ

เรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผู้สอนต้องจัดกระบวนการที่หลากหลาย

จากการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ พบว่านักเรียนหลายคนยังอ่านไม่คล่อง เขียนไม่ถูกต้อง สะกดคำผิด และไม่สามารถเขียนตามคำบอกได้ ซึ่งส่งผลต่อการเรียนในรายวิชาอื่นและก่อให้เกิดความรู้สึกไม่มั่นใจในการอ่านการเขียน จึงจำเป็นต้องมีแนวทางการสอนที่เป็นระบบ เรียงลำดับ จากง่ายไปยาก เพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจและฝึกฝนอย่างค่อยเป็นค่อยไป

ด้วยเหตุนี้จึงได้พัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ กระบวนการ “ทักษะบันได ๔ ขั้น” กิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาทักษะการอ่านการเขียน ทักษะบันได ๔ ขั้นเป็นแนวทางในการพัฒนาและแก้ไข ปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ซึ่งเมื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานแล้วนั้นพบว่า ครูได้แนวทางในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน โดยเริ่มจากการพัฒนาทักษะทางภาษาของนักเรียนตามช่วงวัย รวมทั้ง นักเรียนสามารถอ่านออก เขียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และสามารถเรียนรู้สาระวิชาอื่น ๆ ได้ดีขึ้น ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้บันไดทักษะ ๔ ขั้น เป็นเทคนิคในการพัฒนานักเรียนให้สามารถอ่านออกเขียนได้ การจัดกิจกรรมจะประกอบไปด้วย ได้แก่ ๑. แจกลูกสะกดคำ ๒. อ่านคำย่อให้ดี ๓. คัดลายมือซ้ำอีกที ๔. เขียนตามคำบอกทุกชั่วโมง ร่วมกับการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย เช่น บัตรคำ ใบงาน นิทาน เพลง เกม และสื่อประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยความสุข และเหมาะสมกับธรรมชาติของการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งแบบฝึกทักษะบันได ๔ ขั้นนี้ ข้าพเจ้าได้นำไปใช้สอนแล้ว ได้ผลเป็นอย่างดี นักเรียนมีพัฒนาการในการอ่านเขียนเพิ่มมากขึ้น นวัตกรรมนี้จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียน อ่านคล่อง เขียนได้ และนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถพัฒนาต่อยอดในระดับชั้นอื่น ๆ ได้อย่างยั่งยืน

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการพัฒนานวัตกรรม

๒.๑ จุดประสงค์ของการดำเนินงาน

๑. เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๕ โรงเรียนพุทธิโสภณ
๒. เพื่อกระตุ้นความสนใจและแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียน ด้วยสื่อการสอนที่หลากหลาย
๓. เพื่อสร้างความมั่นใจ เจตคติที่ดีของนักเรียนต่อการอ่านการเขียน

๒.๒ เป้าหมายของการดำเนินการ

เป้าหมายหลัก (Overall Goal)

เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๕ โรงเรียนพุทธิโสภณ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้กระบวนการทักษะบันได ๔ ขั้นร่วมกับสื่อการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับวัย

เป้าหมายเฉพาะ (Specific Objectives)

๑. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๕ โรงเรียนพุทธิโสภณ มีพัฒนาการด้านการอ่านออกเขียนได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน
๒. นักเรียนเกิดความสนใจและมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยมากขึ้น
๓. ครูสามารถใช้สื่อการสอนที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน
๔. โรงเรียนมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปขยายผลในระดับชั้นอื่นหรือโรงเรียนอื่นได้

๒.๓ ขอบเขตของการศึกษา

เป้าหมายของการศึกษา

เป้าหมายเชิงปริมาณ

๑. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๕ โรงเรียนพุทธิโศภน ร้อยละ ๘๐ มีพัฒนาการด้านการอ่านออกเขียนได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน

๒. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๕ โรงเรียนพุทธิโศภน ร้อยละ ๘๐ มีความมั่นใจ และเจตคติที่ดีต่อการอ่าน การเขียน

เป้าหมายเชิงคุณภาพ

๑. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๕ โรงเรียนพุทธิโศภน เกิดความ สนใจและมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยมากขึ้น

๒.๔ ขอบเขตของเนื้อหา

การดำเนินงานนวัตกรรมนี้มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๕ โรงเรียนพุทธิโศภน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ “ทักษะบันได ๔ ชั้น” ควบคู่กับการใช้ สื่อการสอนที่หลากหลาย และมีขอบเขตของเนื้อหาครอบคลุมดังนี้

๑. กลุ่มสาระการเรียนรู้: ภาษาไทย
๒. ชั้นเรียน: ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๕ โรงเรียนพุทธิโศภน
๓. เนื้อหาที่ครอบคลุม: คำประสมสระ ๒๘ สระ
๔. บันไดทักษะ ๔ ชั้น
  - แจกลูกสะกดคำ : อ่านแจกลูก สะกดคำประสมสระ ๒๘ สระ
  - อ่านคำย่อให้ตี : อ่านคำ/กลุ่มคำ/ประโยค ซ้ำหลายครั้งเพื่อความคล่อง
  - คัดลายมือซ้ำอีกที : คัดลายมือจากคำที่อ่าน
  - เขียนตามคำบอก : ฝึกเขียนคำจากการฟัง

๒.๕ ขอบเขตของระยะเวลา

การดำเนินงานนวัตกรรมนี้ใช้ระยะเวลา ๑ ภาคเรียน เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๕ โรงเรียนพุทธิโศภน อย่างมีเป้าหมายชัดเจน โดยแบ่งเป็น ๓ ระยะ ดังนี้

๑. ระยะเตรียมการ
  - ศึกษาปัญหาและวิเคราะห์ผู้เรียน
  - ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการทักษะบันได ๔ ชั้น
  - เตรียมสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น บัตรคำ ใบงาน เกม นิทาน เพลง
  - ดำเนินการประเมินก่อนเรียน (Pre-test) เพื่อวัดระดับพื้นฐาน
๒. ระยะดำเนินการ
  - จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับขั้น
  - ใช้สื่อการสอนที่หลากหลายสัปดาห์ละ ๒-๓ ครั้ง
  - ประเมินผลระหว่างเรียนอย่างต่อเนื่อง
  - ปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับพัฒนาการของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์
๓. ระยะสรุปผลและประเมินผล
  - ประเมินหลังเรียน (Post-test) เพื่อเปรียบเทียบผลกับก่อนเรียน

- สังเคราะห์ผลการเรียนรู้ของนักเรียนรายบุคคลและรายชั้นเรียน
- สรุปผลการดำเนินงาน วิเคราะห์ข้อดีและข้อเสนอแนะ
- จัดทำรายงานผลนวัตกรรมเพื่อเผยแพร่หรือพัฒนาต่อยอด

๓. หลักการ ทฤษฎี แนวคิดในการพัฒนา

การพัฒนาทักษะการอ่านออก เขียนได้ โดยใช้กระบวนการทักษะบันได ๔ ชั้นร่วมกับสื่อการสอนที่หลากหลาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๕ โรงเรียนพุทธิโคกชน จำเป็นต้องมีฐานแนวคิด ทฤษฎีที่มั่นคง เพื่อรองรับการออกแบบและพัฒนาองค์ประกอบต่างๆ ที่ทำให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจำแนกเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

๓.๑. หลักการและทฤษฎีพื้นฐาน

- **ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism):** การเรียนรู้ไม่ได้เกิดจากการรับฟังแต่เพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมตามกระบวนการนี้จึงมุ่งให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง
- **แนวคิดการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม (Whole Language Approach):** การสอนภาษาควรมองภาพรวมของภาษาทั้งหมด ทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียนไปพร้อมๆ กัน ซึ่งการสอนตามขั้นบันไดจะช่วยบูรณาการทักษะเหล่านี้เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ
- **ทฤษฎีความพร้อมในการเรียนรู้ (Readiness Theory):** ก่อนที่จะเริ่มสอนอ่านเขียน ครูควรตรวจสอบความพร้อมของนักเรียนทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงสุด

๓.๒ แนวคิดของกระบวนการทักษะบันได 4 ขั้น

กระบวนการนี้เป็นแนวคิดเชิงปฏิบัติที่เน้นการฝึกฝนทักษะการอ่านเขียนอย่างเป็นระบบจากง่ายไปยาก โดยมีขั้นตอนที่ชัดเจนและสอดคล้องกัน ได้แก่:

๑. **ขั้นที่ ๑ แจกลูก สะกดคำ:** เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ แล้วนำมาประสมคำและสะกดคำอย่างถูกต้อง
๒. **ขั้นที่ ๒ อ่านคำบททวน:** หลังจากสะกดคำแล้ว ผู้เรียนจะได้ฝึกอ่านคำซ้ำๆ เพื่อให้เกิดความคุ้นชินและจดจำคำได้ดีขึ้น
๓. **ขั้นที่ ๓ คัดลายมือ:** ขั้นนี้เป็น การฝึกทักษะการเขียนไปพร้อมๆ กับการจดจำรูปคำ การคัดลายมือจะช่วยให้ผู้เรียนจำคำได้แม่นยำขึ้น
๔. **ขั้นที่ ๔ เขียนตามคำบอก:** เป็นการทดสอบความสามารถในการฟังและการเขียนไปพร้อมกัน เป็นการประเมินทักษะที่เรารู้มาทั้งหมดในแต่ละบทเรียน

๓.๓ แนวคิดการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย

การใช้สื่อการสอนที่หลากหลายเป็นไปตามหลักการที่ว่า ผู้เรียนแต่ละคนมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน โดยอ้างอิงจาก กรวยประสบการณ์ของเอ็ดการ์ เดล (Edgar Dale's Cone of Experience) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงและการใช้สื่อที่เป็นรูปธรรมจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืนมากกว่าการเรียนรู้จากสัญลักษณ์หรือคำพูดเพียงอย่างเดียว สื่อการสอนที่หลากหลายในที่นี้สามารถจำแนกได้ดังนี้:

- **สื่อสิ่งพิมพ์:** เช่น บัตรคำ บัตรภาพ หนังสืออ่านเสริม
- **สื่อเทคโนโลยี:** เช่น แอปพลิเคชันการเรียนรู้ วิดีโอสอนอ่าน
- **กิจกรรม/กระบวนการ:** เช่น เกมบทบาทสมมติ การเล่านิทาน การทำโครงการ

การผสมผสานสื่อการสอนที่หลากหลายจะช่วยกระตุ้นความสนใจ เพิ่มแรงจูงใจ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย ส่งผลให้การพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๓.๓.๑ กรวยประสบการณ์ของเอ็ดการ์ เดล (Edgar Dale’s Cone of Experience) เอ็ดการ์ เดล นักการศึกษาชาวอเมริกันได้เสนอทฤษฎี "กรวยประสบการณ์" ซึ่งแบ่งการเรียนรู้ออกเป็นระดับต่าง ๆ จากรูปธรรมที่สุดไปสู่นามธรรมที่สุด โดยเน้นว่าการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและคงทนที่สุดคือการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และการ ลงมือปฏิบัติจริง (Doing the real thing) โดยจะสามารถจดจำได้ถึง 90%

- ประสบการณ์รูปธรรม (Concrete Experiences): เช่น การลงมือทำจริง, การจำลองสถานการณ์, การแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งผู้เรียนจะจดจำได้มากที่สุด
- ประสบการณ์กึ่งนามธรรม (Representational Experiences): เช่น การดูวิดีโอ, การดูภาพประกอบ, การฟังบรรยายที่มีสื่อช่วย ซึ่งผู้เรียนจะจดจำได้ปานกลาง
- ประสบการณ์นามธรรม (Abstract Experiences): เช่น การฟังบรรยายเพียงอย่างเดียว การอ่าน ซึ่งผู้เรียนจะจดจำได้น้อยที่สุด

ดังนั้น การใช้สื่อการสอนที่หลากหลายจึงเป็นการนำผู้เรียนลงมาจากยอดกรวย (การฟังอย่างเดียว) สู่ฐานกรวย (การลงมือปฏิบัติ) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

๓.๓.๒ ทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences) ของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) การ์ดเนอร์เชื่อว่ามนุษย์ไม่ได้มีเพียงความฉลาดด้านภาษาและตรรกะเท่านั้น แต่มีความฉลาดที่หลากหลายถึง 8 ด้าน เช่น ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ (Visual-Spatial Intelligence) ปัญญาด้านการเคลื่อนไหว (Bodily-Kinesthetic Intelligence) และ ปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence)

- **หลักการ:** การจัดการเรียนรู้ที่ใช้สื่อหลากหลายประเภท เช่น ภาพ วิดีโอ เกม หรือกิจกรรมเคลื่อนไหว จะช่วยกระตุ้นปัญญาด้านต่างๆ ของผู้เรียน ทำให้ทุกคนมีโอกาสได้เรียนรู้ในแบบที่ถนัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด

๓.๓.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยจำนวนมากสนับสนุนแนวคิดนี้ เช่น งานวิจัยของ R.M. Gagne (1985) ซึ่งนำเสนอ "เหตุการณ์การสอน" (Events of Instruction) ที่ชี้ให้เห็นว่าการใช้สื่อและเทคนิคที่หลากหลายจะช่วยดึงดูดความสนใจของผู้เรียน (Gain attention) และกระตุ้นการเรียนรู้ได้ดีกว่าวิธีการสอนแบบเดิมๆ

การนำหลักการเหล่านี้ไปใช้ในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนจะเป็นการผสมผสานสื่อการสอนประเภทต่าง ๆ เข้ากับกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสหลายด้าน เช่น

- **ทัศน์สัมผัส (Visual):** ใช้บัตรภาพ, วิดีโอ, แผนผังความคิด
- **โสตสัมผัส (Auditory):** ใช้การฟังนิทาน, เพลง, เสียงประกอบ
- **สัมผัสจากการเคลื่อนไหว (Kinesthetic):** ใช้เกม, กิจกรรมบทบาทสมมติ, การทำโครงการ

การผสมผสานสื่อที่หลากหลายนี้จะช่วยสร้างประสบการณ์เรียนรู้ที่สนุกสนานและมีประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน

๔. ขั้นตอนหรือวิธีการสร้าง/พัฒนานวัตกรรม

กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ โดยใช้นวัตกรรมบันไดทักษะ ๔ ชั้น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๕ โรงเรียนพุทธิโสภณ กระบวนการดำเนินงานวงจรบริหารที่มีคุณภาพ PDCA ดังนี้

P – Plan (การวางแผน)

๑. ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๒. วิเคราะห์ปัญหาและความจำเป็น สืบหาข้อมูลพื้นฐาน ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านมาเกี่ยวกับทักษะการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน ๑/๕ โรงเรียนพุทธิโสภณ สังเกตพฤติกรรมและความสามารถของนักเรียนในชั้นเรียนจริง
๓. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ตามเกณฑ์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทักษะบันได ๔ ชั้นและสื่อที่หลากหลาย
๔. ออกแบบนวัตกรรม วางแนวทางการจัดกิจกรรมโดยใช้ “ทักษะบันได ๔ ชั้น” คือ ชั้นที่๑ แจกลูกสะกดคำ ชั้นที่๒ อ่านคำย่อให้ตี ชั้นที่ ๓ คัดลายมือซ้ำอีกที ชั้นที่๔ เขียนตามคำบอกทุกชั่วโมง กำหนดขอบเขตเนื้อหา จัดทำแผนการจัดกิจกรรม ๘ สัปดาห์
๕. เตรียมสื่อและเครื่องมือ พัฒนาสื่อการสอน เช่น บัตรคำ นิทาน ใบบาน เพลง จัดทำเครื่องมือวัดผล เช่น Pre-test, Post-test, แบบประเมินระหว่างเรียน

D – Do (การปฏิบัติ)

๑. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผน จัดกิจกรรมตามลำดับ “ทักษะบันได ๔ ชั้น” โดยใช้สื่อที่หลากหลายและนวัตกรรมแบบฝึกพัฒนาการอ่าน การเขียน จัดการเรียนแบบมีส่วนร่วม กระตุ้นความสนใจของนักเรียน
๒. เก็บข้อมูลระหว่างการสอน สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ จัดประเมินระหว่างเรียนแบบรายสัปดาห์

C – Check (การตรวจสอบ/ประเมินผล)

๑. ประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เปรียบเทียบผล Pre-test กับ Post-test วิเคราะห์ผลการเรียนแบบรายบุคคลและรายกลุ่ม โดยใช้นวัตกรรมแบบฝึกพัฒนาการอ่าน การเขียน
๒. ประเมินความพึงพอใจและผลตอบรับ จากนักเรียน ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้อง ตรวจสอบว่าสื่อและกิจกรรมมีประสิทธิภาพหรือไม่

A – Act (การปรับปรุง/พัฒนา)

๑. สรุปผลการดำเนินงานนวัตกรรม ระบุจุดเด่น ความสำเร็จ และผลการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกของผู้เรียน วิเคราะห์สิ่งที่ควรปรับปรุงในครั้งถัดไป
๒. ปรับปรุงและพัฒนาต่อยอด ปรับสื่อหรือกิจกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น พัฒนาแผนงานขยายผลสู่ชั้นเรียนอื่น หรือเป็นต้นแบบการสอน
๓. เผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเสนอในที่ประชุม PLC / โรงเรียน / เครือข่าย จัดทำรายงานนวัตกรรม

๕. กระบวนการหาคุณภาพของนวัตกรรม

กระบวนการหาคุณภาพของนวัตกรรมนี้จะเน้นไปที่ ๓ ด้านหลัก ได้แก่ **ความตรง (Validity)**, **ความเที่ยง (Reliability)**, และ **ประสิทธิภาพ (Efficiency)** โดยมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ การหาความตรง (Validity) เป็นการตรวจสอบว่านวัตกรรมสามารถวัดหรือตอบสนองวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างถูกต้องและครอบคลุมเพียงใด

- **๕.๑.๑ ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity):**
  - **ผู้พิจารณา:** ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย (โดยเฉพาะการสอนอ่านเขียนในระดับประถมศึกษา), ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน, ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการสอน/เทคโนโลยีการศึกษา (จำนวน ๓-๕ ท่าน)
  - **สิ่งที่ต้องพิจารณา:**
    - **ความสอดคล้อง:** กิจกรรมในแต่ละชั้นของบันได ๔ ชั้น (แจกลูก-สะกดคำ, อ่านคำ ทบทวน, คัดลายมือ, เขียนตามคำบอก) สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การพัฒนาทักษะการอ่านเขียนหรือไม่
    - **ความครอบคลุม:** กิจกรรมและสื่อที่ใช้ครอบคลุมเนื้อหาและทักษะย่อยที่จำเป็นสำหรับการอ่านออกเขียนได้ครบถ้วนหรือไม่

- **ความเหมาะสม:** สื่อและกิจกรรมมีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ หรือไม่ (เช่น ขนาดตัวอักษร, รูปภาพ, ความซับซ้อนของคำ)
- **วิธีการ:** สร้างแบบประเมินความสอดคล้อง (IOC - Index of Item Objective Congruence) ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของนวัตกรรมเป็นรายชื่อ/รายการกิจกรรม
- **๕.๑.๒ ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity):**
  - **ผู้พิจารณา:** ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการเด็กและจิตวิทยาการศึกษา
  - **สิ่งที่ต้องพิจารณา:**
    - **ความเป็นเหตุเป็นผล:** กระบวนการบันได ๔ ขั้น มีลำดับขั้นที่สมเหตุสมผลตามหลักพัฒนาการเรียนรู้ภาษาหรือไม่ (เช่น ฝึกประสมคำก่อนฝึกเขียนตามคำบอก)
    - **การอิงทฤษฎี:** กิจกรรมและสื่อที่ใช้สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ (Constructivism, Active Learning, Play-based Learning, Multiple Intelligences) ที่กล่าวอ้างหรือไม่

๕.๒ การหาความเที่ยง (Reliability) เป็นการตรวจสอบความคงที่ของนวัตกรรม เมื่อนำไปใช้ซ้ำหรือใช้โดยผู้อื่นแล้วจะได้ผลลัพธ์ที่ใกล้เคียงกันหรือไม่

- **๕.๒.๑ การทดลองนำร่อง (Pilot Study):**
  - **กลุ่มตัวอย่าง:** นักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายหลัก แต่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกัน (เช่น นักเรียนชั้น ป.๑/อื่น ๆ หรือโรงเรียนอื่นที่ใกล้เคียง) จำนวน ๑๐-๑๕ คน
  - **วิธีการ:** นำนวัตกรรมไปใช้กับกลุ่มทดลอง โดยบันทึกปัญหา อุปสรรค และข้อสังเกตต่างๆ ที่เกิดขึ้น
  - **สิ่งที่ต้องพิจารณา:**
    - **ความชัดเจนของคู่มือ:** ครูผู้สอนคนอื่นสามารถเข้าใจและดำเนินกิจกรรมตามคู่มือได้โดยไม่มีข้อสงสัยหรือไม่
    - **ความเสถียรของสื่อ:** สื่อการสอนมีความทนทานและสามารถใช้งานได้จริงในสถานการณ์ต่างๆ หรือไม่
    - **ผลตอบรับเบื้องต้น:** สังเกตปฏิกิริยาของนักเรียนว่ามีความสนใจและมีส่วนร่วมดีหรือไม่
- **๕.๒.๒ การประเมินความคงที่ของเครื่องมือประเมิน (ถ้ามี):**
  - หากมีแบบวัดหรือแบบประเมินทักษะการอ่านเขียนที่สร้างขึ้นเอง ควรนำไปหาค่าความเที่ยง (เช่น ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค - Cronbach's Alpha)

๕.๓ การหาประสิทธิภาพ (Efficiency) เป็นการประเมินว่านวัตกรรมสามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

- **๕.๓.๑ การทดลองใช้ (Field Testing):**
  - **กลุ่มตัวอย่าง:** นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๕ โรงเรียนพุทธิโสภณ (กลุ่มเป้าหมายจริง)

- **วิธีการ:**
  - **การทดสอบก่อนเรียน (Pre-test):** วัดทักษะการอ่านออกเขียนได้ก่อนการใช้นวัตกรรม
  - **การดำเนินกิจกรรม:** จัดกิจกรรมตามกระบวนการทักษะบันได ๔ ขั้นร่วมกับสื่อที่หลากหลายตลอดระยะเวลาที่กำหนด
  - **การสังเกตและบันทึกผล:** สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ การมีส่วนร่วม และการพัฒนาทักษะของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
  - **การทดสอบหลังเรียน (Post-test):** วัดทักษะการอ่านออกเขียนได้หลังจากใช้นวัตกรรมครบถ้วน
- **๕.๓.๒ การวิเคราะห์ผลลัพธ์:**
  - **เปรียบเทียบผล Pre-test และ Post-test:** ดูความก้าวหน้าของนักเรียนโดยใช้สถิติที่เหมาะสม (เช่น t-test สำหรับเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย)
  - **ประเมินผลตามเกณฑ์:** เปรียบเทียบผลหลังการใช้นวัตกรรมกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (เช่น นักเรียนร้อยละ ๘๐ มีคะแนนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด)
  - **ประเมินความพึงพอใจ:** ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนและครูที่มีต่อนวัตกรรม
- **๕.๓.๓ การคำนวณประสิทธิภาพ (เกณฑ์ E๑/E๒ - หากมีการกำหนด):**
  - หากมีการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ E๑/E๒ (ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์) ให้คำนวณตามสูตรและเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

กระบวนการหาคุณภาพของนวัตกรรมนี้จะเริ่มต้นจากการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาความตรง (Validity) จากนั้นนำไปทดลองนำร่องเพื่อหาความเที่ยง (Reliability) และสุดท้ายจึงนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายจริงเพื่อหาประสิทธิภาพ (Efficiency) ซึ่งจะทำให้ได้นวัตกรรมที่มีคุณภาพและเชื่อถือได้ในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน

๖. ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้หรือการพัฒนาวัตกรรมการ

จากการนำนวัตกรรมพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ โดยใช้ “ทักษะบันได ๔ ขั้น” ร่วมกับ “สื่อการสอนที่หลากหลาย” ไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๕ โรงเรียนพุทธิโคก พบว่า

๑. ผลด้านการเรียนรู้ของนักเรียน

- นักเรียนร้อยละ ๘๘.๗ อ่านคำและประโยคสั้น ๆ ได้ถูกต้องตามเกณฑ์หลังการเรียน
- นักเรียนร้อยละ ๘๗.๗ เขียนคำและประโยคได้ถูกต้องตามหลักภาษา
- เมื่อนำนวัตกรรมมาใช้ครบ ๒๘ สัปดาห์ นักเรียนสามารถอ่านคำประสมสระได้ทุกสระ

๒. ผลด้านพฤติกรรมและทักษะของผู้เรียน

- นักเรียนมีความมั่นใจและกล้าแสดงออกในการอ่านออกเสียงมากขึ้น
- มีพฤติกรรมตั้งใจเรียนและให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ
- นักเรียนสามารถคัดลายมือได้สวยงามและสม่ำเสมอมากขึ้น

๓. ผลด้านกระบวนการเรียนรู้

- การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ “ทักษะบันได ๔ ชั้น” ช่วยให้นักเรียนค่อย ๆ พัฒนาทักษะจากง่ายไปยากอย่างเป็นลำดับ

- สื่อที่หลากหลายช่วยกระตุ้นความสนใจ ทำให้การเรียนรู้สนุกและไม่ตึงเครียด
- ครูสามารถออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียน

๔. ผลด้านการพัฒนาครู

- ครูผู้สอนมีความเข้าใจในการออกแบบกิจกรรมการอ่านเขียนแบบเป็นขั้นตอน
- สามารถพัฒนาสื่อการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนได้หลากหลายขึ้น
- มีการสะท้อนผลผ่านกระบวนการ PLC และนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงต่อเนื่อง

สรุป

๑. การพัฒนาทักษะอ่านเขียนควรเริ่มจากพื้นฐานที่มั่นคง การใช้กระบวนการ “ทักษะบันได ๔ ชั้น” ช่วยให้การเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนที่เหมาะสม เรียนรู้จากง่ายไปยาก นักเรียนจึงสามารถเชื่อมโยงความเข้าใจได้อย่างเป็นระบบ

๒. การใช้สื่อที่หลากหลายมีผลต่อแรงจูงใจและการจดจำ เด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ มีความสนใจสูงต่อกิจกรรมที่สนุก น่าสนใจ มีภาพ สี เสียง และการมีส่วนร่วม การใช้บัตรคำ เกม เพลง นิทาน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ด้วยความสุขและยั่งยืน

๓. ครูผู้สอนต้องมีบทบาทเชิงรุกและสร้างแรงบันดาลใจ ความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ไม่ได้อยู่ที่แผนเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับ การลงมือปฏิบัติของครู การชี้แนะ ให้กำลังใจ และจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน

๔. การประเมินผลที่ต่อเนื่องช่วยสะท้อนความก้าวหน้าได้ชัดเจน การติดตามผลแบบรายสัปดาห์ช่วยให้สามารถปรับเปลี่ยนแผนการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถที่แท้จริงของนักเรียนแบบรายบุคคล

๕. ความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง และนักเรียนคือหัวใจของความสำเร็จ เมื่อผู้ปกครองมีส่วนร่วม เช่น ช่วยฝึกอ่าน เขียน หรือสนับสนุนบรรยากาศที่บ้าน เด็กจะเรียนรู้ได้เร็วและมีพัฒนาการที่ยั่งยืน

๖. การสะท้อนผลผ่านกระบวนการ PLC ช่วยพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่ม PLC ทำให้ครูได้ปรับวิธีคิด วิธีสอน และพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบ

๗. การเผยแพร่นวัตกรรม

๑. เผยแพร่บน Facebook ส่วนตัว
๓. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ระหว่างครูผู้สอน

๘. ประโยชน์ของนวัตกรรม

๑. ด้านผู้เรียน

นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านออกเขียนได้อย่างเป็นลำดับขั้น มีทักษะพื้นฐานภาษาไทยครบถ้วน ทั้ง ฟัง พูด อ่าน และเขียน มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย สนุกกับการเรียนมากขึ้น นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง เด็กที่อ่านช้า เขียนช้า เริ่มมีความมั่นใจมากขึ้นและกล้าแสดงออก

๒. ด้านครูผู้สอน

ครูมีแนวทางจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน โดยใช้กระบวนการทักษะบันได ๔ ขั้น ร่วมกับการสอนที่หลากหลาย สามารถเลือกใช้สื่อได้หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน เกิดนวัตกรรมการเรียนการสอนที่สามารถนำไปขยายผลได้ มีเครื่องมือประเมินผลและติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนได้ง่ายขึ้น

๓. ด้านสถานศึกษา

โรงเรียนมีนวัตกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะพื้นฐานของนักเรียนอย่างยั่งยืน สร้างภาพลักษณ์ที่ดีในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาไทยสูงขึ้น สามารถนำไปเป็นต้นแบบหรือแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ขยายผลในระดับชั้นอื่นได้

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ.(๒๕๖๑). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไข เพิ่มเติม
(ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๓. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
๒๕๖๒.

กระทรวงศึกษาธิการ.(๒๕๖๑). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๑.
กรุงเทพมหานคร: จุฬชนสหกรณ์การเกษตรประเทศไทย.

ทีศนา แคมมณี. (๒๕๔๘). ศาสตร์การสอน. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิวกานท์ ปทุมสูติ . (๒๕๕๑). เด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้แก้่าง่ายนิดเดียว. พิมพ์ครั้งที่ ๘. นนทบุรี :
บริษัทเฟิสท์ออฟเซท.

ภาคผนวก

กระบวนการดำเนินงาน
ตามนวัตกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านออก เขียนได้ โดยใช้กระบวนการ
ทักษะขั้นต้น ๔ ขั้นร่วมกับสื่อการสอนที่หลากหลาย

ขั้นที่ ๑ แจกลูกสะกดคำให้ทำ

ครูนำเด็กเปล่งเสียงอ่านแจกลูก-สะกดคำ คำละประมาณ
๒-๓ ครั้ง หรือจนกว่าเด็กจะมีทักษะ

ขั้นที่ ๒ อ่านคำให้ดี

ครูนำเด็กเปล่งเสียงอ่านคำ กลุ่มคำ และข้อความ ประมาณ ๒-๓
ครั้ง หรือจนกว่าเด็กจะมีทักษะ (ใช้คำจากขั้นที่ ๑)

ขั้นที่ ๓ คัดลายมือซ้ำอีกที

ให้เด็ก คัดลายมือ จากคำ กลุ่มคำ (ใช้คำจากขั้นที่ ๒)

ขั้นที่ ๔ เขียนตามคำบอกทุกชั่วโมง

ทดสอบ เขียนตามคำบอก คำ หรือกลุ่มคำ (ใช้คำจากขั้นที่ ๓)

ภาพกิจกรรมการ

จัดเรียนการสอน

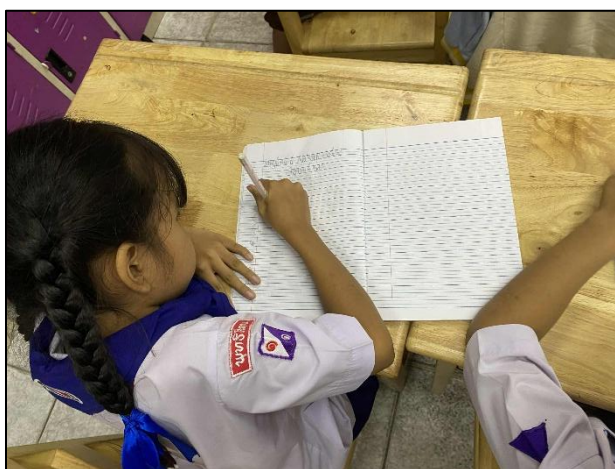
ตามวัตกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านออก เขียนได้ โดยใช้กระบวนการ
ทักษะบันได ๔ ขั้นร่วมกับสื่อการสอนที่หลากหลายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๕
โรงเรียนพุทธโสภณ

การจัดกิจกรรมการสอนขั้นที่ ๑ แจกลูกสะกดคำ

การจัดกิจกรรมการสอนขั้นที่ ๒ อ่านคำย่อให้ตี

การจัดกิจกรรมการสอนขั้นที่ ๓ คัดลายมือซ้ำอีกที

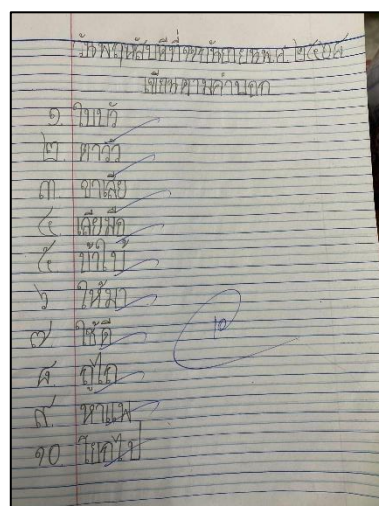
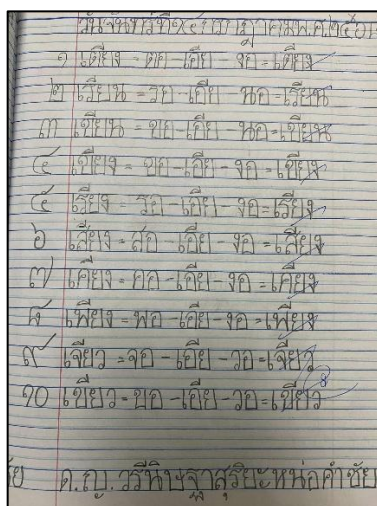
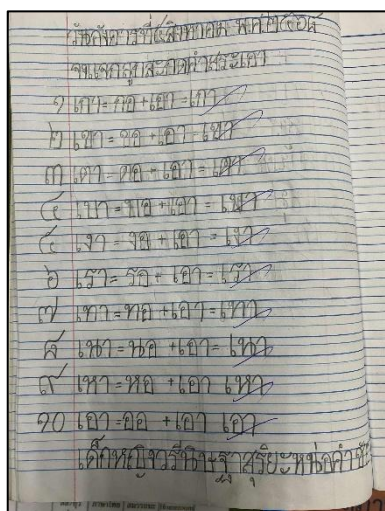

การจัดกิจกรรมการสอนขั้นที่ ๔ เขียนตามคำบอก

ภาพผลงานของนักเรียน

การทำแบบฝึกทักษะพัฒนาการอ่านการเขียน

ผลงานการคัดลายมือและการเขียนตามคำบอก

ภาพบรรยากาศในห้องเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกพัฒนาทักษะการอ่านเขียน ทักษะบันได ๔ ชั้น

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑
รายวิชา ภาษาไทย	รหัสวิชา ท ๑๑๑๐๑
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒๓ สระ แะ	เวลา ๓ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ การอ่านออกเสียงและเขียนคำที่ประสมด้วยสระ แะ	เวลา ๒ ชั่วโมง
วันที่...๑.. เดือน .....กรกฎาคม..... พ.ศ. ...๒๕๖๘.... ครูผู้สอน นางวิชุดา สารอินทร์	

๑. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐาน ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกร่วมในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

มาตรฐาน ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

๒. ตัวชี้วัด

ท ๑.๑ ป.๑/๑ อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง และข้อความสั้น ๆ

ท ๒.๑ ป.๑/๑ คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด

ท ๓.๑ ป.๑/๒ ตอบคำถามและเล่าเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง

ท ๔.๑ ป.๑/๒ เขียนสะกดคำ และบอกความหมายของคำ

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกส่วนประกอบของสระ แะ (K)

๒. อ่านออกเสียงคำและเขียนคำที่ประสมด้วยสระ แะ (P)

๓. มีความตั้งใจที่จะอ่านออกเสียงคำให้ถูกต้อง (A)

๔. สาระสำคัญ

สระ แะ มีเสียงสั้น ประกอบด้วย แอ อะ

๕. สาระการเรียนรู้

การอ่านออกเสียงคำที่ประสมด้วยสระ แะ

๖. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

- ทักษะการอ่าน
- ทักษะการเขียน
- ทักษะการฟัง การดู และการพูด

๒. ความสามารถในการคิด

- การจำแนก
- การสรุปความรู้

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๗. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ใฝ่เรียนรู้

- ตัวชี้วัดที่ ๔.๑ ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

๒. มุ่งมั่นในการทำงาน

- ตัวชี้วัดที่ ๖.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน

- ตัวชี้วัดที่ ๖.๒ ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

๓. รักความเป็นไทย

- ตัวชี้วัดที่ ๗.๒ เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

๘. ชิ้นงาน/ภาระงาน

การเขียนแจกลูกสะกดคำ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้ ตามนวัตกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านออก เขียนได้ โดยใช้กระบวนการทักษะบันได๔ ชั้นร่วมกับสื่อการสอนที่หลากหลาย

ชั่วโมงที่ ๑

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูให้นักเรียนปรบมือตามจังหวะเพลงตบตัก ตบมือ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่บทเรียน
๒. ครูทบทวนความรู้เดิมเรื่อง สระ แ ประกอบด้วย เอ เ อ เป็น แอ ครูถามนักเรียนต่อว่า
  - ถ้าคุณครูเพิ่มสระ -ะ เข้าไปจะกลายเป็นสระอะไร
๓. ครูนำเข้าสู่บทเรียนด้วยเพลงสระแอะ โดยให้นักเรียนร่วมร้องเพลง

เพลงสระแอะ

คูซิดูเจ้า แอ มาพบกับ อะ (ซำ)

ลองฟังนะจ๊ะ เป็นเสียง แอะ (ซำ)

แพะ แหละ แกะ แคะ อี๊ กั้วแระ

แฮะ แปะ แตะ แงะ และ เยอะแยะ เราใช้สระแอะทุกคำ

เมื่อจบเพลง ครูถามนักเรียนว่า

- จากบทเพลง นักเรียนรู้หรือยังว่าวันนี้เราจะเรียนเรื่องสระอะไร
- จากสระ แ เมื่อเราเพิ่มสระ-ะ เข้าไปกลายเป็นสระอะไร

๔. ให้นักเรียนช่วยกันจำแนกส่วนประกอบของสระ แอะ จากเพลงสระแอะ

๕. ครูอธิบายส่วนประกอบของสระ แอะ จะเห็นว่าสระ แอะ ประกอบด้วย แอ อะ รวมกันเป็นแอะ ซึ่งสระ แอะ เป็นสระเสียงสั้น ทำให้คำที่ประสมสระ แอะ ออกเสียงสั้นด้วย เช่น พ-แอะ-แพะ ก-แอะ-แกะ ล-แอะ-และ

ขั้นที่ ๑ แจกลูก สะกดคำหนูทำได้

๖. นักเรียนร่วมกันเล่นเกมประสมคำสระแอะ โดยครูแจกบัตรพยัญชนะให้นักเรียนคนละ ๑ บัตร นักเรียนนำบัตรพยัญชนะที่ครูแจกให้ประสมกับสระแอะที่ติดอยู่บนหน้ากระดาน โดยใช้เพลงประกอบ

เพลงประสมคำสระเออะ

.....อยู่ไหน (ซ้ำ)	อยู่นี้จะ (ซ้ำ)
ประสมสระเออะ (ซ้ำ)	..... เออะ .....

เช่น ครูและนักเรียนร่วมร้องเพลง “ก ไก่ อยู่ไหน (ซ้ำ)” นักเรียนที่มีบัตรพยัญชนะ ก ไก่ ตอบว่า “อยู่นี้จะ(ซ้ำ)” แล้วนำบัตรพยัญชนะ ก ไก่ ไปติดบนหน้ากระดาน ครูและนักเรียนร้องพร้อมกัน “ประสมสระเออะ (ซ้ำ) กอ แอะ แกะ (ซ้ำ)” โดยเล่นซ้ำให้ครบทุกคน

๗. นักเรียนฝึกอ่านแจกลูกสะกดคำสระเออะ จากกระดานประสมคำ

๘. ครูนำเด็กเปล่งเสียงอ่านแจกลูก-สะกดคำ จากบัตรคำสระเออะ คำละประมาณ ๒-๓ ครั้ง หรือจนกว่าเด็กจะมีทักษะ

๙. ให้นักเรียนทำแบบฝึก “ทักษะบันได ๔ ชั้น” โดยจะให้ทำขั้นแรกก่อน คือ ขั้นที่ ๑ แจกลูกสะกดคำหนูทำได้ (ให้นักเรียนอ่านแจกลูกสะกดคำ สระเออะ พร้อมประเมินผล)

ชั่วโมงที่ ๒

๑๐. ครูทบทวนการอ่านแจกลูกสะกดคำสระเออะ โดยแจกบัตรคำให้นักเรียนแล้วให้นักเรียนออกมาอ่านแจกลูก สะกดคำหน้าห้องให้เพื่อนฟัง

ขั้นที่ ๒ อ่านคำย่อให้ดี

๑๑. ครูนำนักเรียนอ่านคำที่ติดอยู่บนกระดาน คำละประมาณ ๒-๓ ครั้ง หรือจนกว่าเด็กจะมีทักษะ

๑๒. นักเรียนเล่นเกม ร้านขายผลไม้สระเออะ เพื่อฝึกอ่านคำ เมื่อเล่นเสร็จครูนำนักเรียนอ่านคำอีกครั้ง คำละประมาณ ๒-๓ ครั้ง หรือจนกว่าเด็กจะมีทักษะ

๑๓. ให้นักเรียนทำแบบฝึก “ทักษะบันได ๔ ชั้น” โดยจะให้นักเรียนทำขั้นที่ ๒ คือ อ่านคำย่อให้ดี (ให้นักเรียนอ่านคำ กลุ่มคำและข้อความ พร้อมประเมินผล)

ขั้นที่ ๓ คัดลายมือซ้ำอีกที

๑๔. ให้นักเรียนทำแบบฝึก “ทักษะบันได ๔ ชั้น” โดยจะให้นักเรียนทำขั้นที่ ๓ คือ คัดลายมือซ้ำอีกที (ให้นักเรียนคัดลายมือในแบบฝึกทักษะบันได ๔ ชั้น)

ขั้นที่ ๔ เขียนตามคำบอก

๑๕. ให้นักเรียนทำแบบฝึก “ทักษะบันได ๔ ชั้น” โดยจะให้นักเรียนทำขั้นที่ ๔ คือ เขียนตามคำบอก (ให้นักเรียนเขียนตามคำบอกคำหรือกลุ่มคำ ครูกำหนดคำโดยใช้คำจากขั้นที่๓)

๑๖. นำแบบฝึกส่งให้ครูตรวจ ครูเฉลยและตรวจสอบความถูกต้อง

๑๐. สื่อ / แหล่งเรียนรู้

๑. เพลงสระเออะ
๒. เพลงประสมสระเออะ
๓. บัตรพยัญชนะ/บัตรสระเออะ

๔. บัตรคำสระแอะ
 ๕. แบบฝึกทักษะบันได ๔ ชั้น(เขียนแจกลูกสะกดคำ)
 ๖.ร้านขายผลไม้สระแอะ

๑๑. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ
ความรู้ :			
บอกส่วนประกอบของสระ แอะ	สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม	ผ่านตั้งแต่ ๒ รายการ ถือว่า ผ่าน ผ่าน ๑ รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน
ด้านทักษะ/กระบวนการ :			
อ่านออกเสียงและเขียนคำที่ ประสมด้วยสระ แอะ	-ประเมินการอ่านออกเสียง คำที่ประสมด้วยสระแอะ - ประเมินการเขียนตามคำ บอกสระแอะ	-แบบฝึกทักษะบันได๔ชั้น สระแอะ ชั้นที่๑และ๒ -แบบฝึกทักษะบันได๔ชั้น สระแอะ ชั้นที่๓และ๔	- อ่านคำจากแบบฝึกได้ ตั้งแต่๕คำขึ้นไป -เขียนตามคำบอกได้ ตั้งแต่๕คำขึ้นไป
ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ :			
๑. มีความตั้งใจที่จะอ่านออก เสียงคำให้ถูกต้อง	สังเกตพฤติกรรมของ นักเรียนในการเข้าร่วม กิจกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรมการ เข้าร่วมกิจกรรม	ผ่านตั้งแต่ ๒ รายการ ถือว่า ผ่าน ผ่าน ๑ รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน
๒. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๒.๑ ใฝ่เรียนรู้ - ตั้งใจ เพียรพยายามในการ เรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการ เรียนรู้ ๒.๒ มุ่งมั่นในการทำงาน - ตั้งใจและรับผิดชอบในการ ปฏิบัติหน้าที่การงาน - ทำงานด้วยความเพียร พยายามและอดทนเพื่อให้งาน สำเร็จตามเป้าหมาย ๒.๓. รักความเป็นไทย - เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยใน การสื่อสารได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม	สังเกตพฤติกรรมของ นักเรียน	แบบประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ต้องได้ ๔ คะแนนขึ้นไป

แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการ						สรุปผลการประเมิน	
		ร่วมมือในการทำกิจกรรม		กล้าออกมาแสดงความสามารถ		เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน			
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									
๖									
๗									
๘									
๙									
๑๐									
๑๑									
๑๒									
๑๓									
๑๔									
๑๕									
๑๖									
๑๗									
๑๘									
๑๙									
๒๐									

เกณฑ์การผ่าน

ผ่านตั้งแต่ ๒ รายการถือว่า ผ่าน
ผ่าน ๑ รายการถือว่า ไม่ผ่าน

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน
(นางวิชุดา สารีรินทร์)
...../...../.....

แบบประเมิน
กิจกรรมการอ่านออกเสียงคำและเขียนคำที่ประสมด้วยสระ แ-ะ

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	แจกลูกสะกดคำ		อ่านคำย่ำให้ดี		คัดลายมือ ซ้ำอีกที		เขียนตามคำ บอก	
		๑๐	ผลการ ประเมิน	๑๕	ผลการ ประเมิน	๑๐	ผลการ ประเมิน	๑๐	ผลการ ประเมิน
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									
๖									
๗									
๘									
๙									
๑๐									
๑๑									
๑๒									
๑๓									

เกณฑ์การผ่าน

- อ่านแจกลูก สะกดคำ ได้ตั้งแต่ ๕ คำขึ้นไป
- อ่านคำ กลุ่มคำและประโยค ได้ตั้งแต่ ๘ คำขึ้นไป
- คัดลายมือได้ถูกต้องตั้งแต่ ๕ คำขึ้นไป
- เขียนตามคำบอกได้ถูกต้อง ตั้งแต่ ๕ คำขึ้นไป

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน
(นางวิชุดา สารีรินทร์)
...../...../.....

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	รายการประเมิน						
		ผู้ประเมินรับทราบกฎระเบียบ ของศูนย์รับบริการในสถานพยาบาล ตั้งแต่วันที่ ๒๕/๒๕๖๓	ผู้ประเมินปฏิบัติตามระเบียบ การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย อย่างเคร่งครัด	ผู้ประเมินมีความซื่อสัตย์ สุจริตและมีความรับผิดชอบ ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย	ผู้ประเมินมีความรู้และ ความสามารถในการทำงาน ที่ได้รับมอบหมาย	ผู้ประเมินมีความเป็น กันเองและมีความสัมพันธ์ ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน	ผู้ประเมินมีความประพฤติ เรียบร้อย	ผู้ประเมินมีความ รับผิดชอบ
๑								
๒								
๓								
๔								
๕								
๖								
๗								
๘								
๙								
๑๐								
๑๑								
๑๒								
๑๓								

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง

ให้ ๒ คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง

ให้ ๑ คะแนน

ไม่ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม

ให้ ๐ คะแนน

เกณฑ์การประเมิน คะแนนเต็ม ๘ คะแนน

คะแนน ๖-๘ ดี คะแนน ๔-๕ พอใช้ คะแนนต่ำกว่า ๔ ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน

ต้องได้ ๔ คะแนนขึ้นไป

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

(นางวิชุดา สารีอินทร์)

...../...../.....

แบบบันทึกผลการประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้(K) ด้านทักษะ/กระบวนการ(P)
ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์(A)

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องการประเมิน

เลขที่	ชื่อ-สกุล	ด้านความรู้(K)		ด้านทักษะ/ กระบวนการ(P)		ด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์(A)		ผลการ ประเมิน
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
๑								
๒								
๓								
๔								
๕								
๖								
๗								
๘								
๙								
๑๐								
๑๑								
๑๒								
๑๓								

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

(นางวิชุดา สารินทร์)

...../...../.....

๑๒. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

๑.๑ ผู้เรียนผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้จำนวน.....คน คิดเป็นร้อยละ.....

๑.๒ ผู้เรียนไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้จำนวน.....คน

ได้แก่.....

สาเหตุ .....

๑.๓ ผู้เรียนได้รับความรู้ :.....

.....

.....

๑.๔ ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการ : .....

.....

.....

.....

๑.๕ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม :.....

.....

๒. ปัญหา/

อุปสรรค.....

.....

.....

๓. ข้อเสนอแนะ / แนว

ทางแก้ไข.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางวิชุดา สารินทร์)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ

บัตรพยัญชนะ/บัตรสระแอะ

1 แ	2 ะ	3 ก	4 ค	5 พ	6 ล
ว	ต	น	ย	ท	ป

บัตรคำสระแอะ

แคะ	แพะ	แวะ	แนะ	แทะ
แคะ	และ	แตะ	แยะ	แปะ

ร้านขายผลไม้สระแอะ

มีแคะ	เขาแพะ	แคะ	และ	แนะน้ำ	แตะมือ
แวะมา	มีแยะ	แพะ	แนะ	แทะ	แคะ

การพัฒนาทักษะการอ่านออก เขียนได้ โดยใช้กระบวนการทักษะบันได ๔ ขั้น
ร่วมกับสื่อการสอนที่หลากหลาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๕
โรงเรียนพุทธิโสภน

กระบวนการทักษะบันได 4 ขั้น

โรงเรียนพุทธิโสภน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ